

Oriol Comas i Coma

El món en jocs

Intervenció creativa i professional en l'àmbit del joc

Barcelona, octubre de 2005

Índex

Introducció	3
Jocs de participació	4
Jocs de taula i informàtics	7
Premsa	9
Llibres	10
Altres intervencions	11
Documentació i ludoteca	13

Introducció

Vaig néixer a Barcelona el 27 d'octubre de 1956, on visc des de llavors i on em vaig llicenciar en Filologia Romànica. Després de treballar en diferents empreses (una del ram de la fusta, una de fotocomposició i una d'intervenció cultural i lúdica) i en administracions (Institut Català de la Salut, 1980-1985; PAMEM, Ajuntament de Barcelona, 1986), vaig crear una assessoria de comunicació pública, Hores extraordinàries, el 1987, que vaig abandonar el 1999, per dedicar-me exclusivament a intervenir en el món del joc.

Hores extraordinàries (www.hores.com) era, i és ara sota la direcció de Jaume Capó i Joan Comas, una empresa de professionals especialitzats en la direcció i realització de projectes de comunicació corporativa. Intervé en programes d'assessoria, i també en la ideació i la producció d'edicions –memòries, llibres d'empresa, guies de serveis– i actuacions presencials en fires i congressos. Col·labora amb organitzacions públiques i privades per donar a conèixer, d'una forma eficient, els seus serveis i les seves activitats, tant als seus entorns institucionals com als seus clients i usuaris. Entre els clients d'Hores extraordinàries es compta la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, les universitats Politècnica i Autònoma, Intermón Oxfam, GISA i diversos hospitals i organitzacions de sanitat pública. Entre els seus clients del sector privat destaquen Telefónica i el Grup Planeta.

En les pàgines següents presento les meves intervencions en el terreny del joc, com a fenomen cultural, social i de diversió, com a eina de comunicació, com a ajuda a l'aprenentatge. Cal dir que, quan no s'esmenta una altra cosa, totes les intervencions del període 1989-1999 han estat creades i realitzades dins d'Hores extraordinàries.

Els anys 2002 a 2004 he estat el responsable de l'àmbit del joc del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004.

Jocs de participació

- Creació i direcció de jocs de rol i de participació al carrer per als ajuntaments de Reus (Assassina la Veïna, 1985, amb Jaime Malé), Barcelona (FTE, 1990, amb l'associació Ludocentre) i Caldes de Montbui (Alea Caldes est, 1991, amb l'associació Ludocentre).
- Creació i direcció de dos jocs de presentació de l'obra del pintor Jordi Gispert i del seu personatge Nuskito als bars Velvet i Universal (1989, amb l'associació Ludocentre).
- Creació i direcció, amb Manel Bardàvio i Anna Díaz, del joc Conec Barcelona, instal·lació mural sobre els transports públics de Barcelona, en el Festival de la Infància i la Joventut 1986, per a l'Ajuntament de Barcelona.
- Concepció i organització de dos campionats escolars de Scrabble als salons de l'Ensenyament de Barcelona en 1990 i 1991, per a la Generalitat de Catalunya. Els campionats foren presentats per Tísner i Màrius Serra.
- Creació i direcció d'Algú ha pispat una mà!, joc de coneixement de Barcelona i del seu moviment juvenil, per als 600 joves del Camp Internacional de la Joventut, durant els Jocs Olímpics de Barcelona 1992.
- Creació i direcció, amb Màrius Serra, del joc d'enigmes per etapes ¡Tresor! ¡Quin tresor! editat en català, castellà, francès, anglès i alemany, i en versió braille catalana i anglesa, per a la Vila Paralímpica (Barcelona 1992). Hi van participar 400 atletes i voluntaris.
- Creació i realització de La Senyora Rosa, un joc de circulació basat en un problema de lògica per la inauguració de l'ampliació del Bulevard Rosa de Barcelona, amb motiu de la celebració dels quinze anys d'aquestes galeries comercials (1993).
- Creació i direcció dels jocs de participació el dia de Sant Jordi Toca-li el cor, si es deixa..., Uff, quin càsting!, Fabra mundial, viatges com cal i Prêt-à-Pompeu, per a la Universitat Pompeu Fabra (1993 a 1996).
- Concepció i direcció del joc de participació Amigos para siempre, creat per afavorir les relacions entre els assistents a les Primeres Jornades de Serveis

Universitaris, organitzades per la Universitat Politècnica de Catalunya (1993).

- Assessoria general i elaboració de documentació de joc per la V Gimcana Seat Mercè 93 de Barcelona, per a Ingeniería Cultural (1993).
- Concepció i realització dels circuits de jocs Cal saber de tot i Enganxa-t'hi, en el Festival de la Infància i la Joventut 1993 i 1994, per al Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.
- Creació i direcció del joc de carrer Veïns i veïnes, per al districte Horta-Guinardó de l'Ajuntament de Barcelona. Ideat com a recolzament a una exposició, en el joc els participants havien de resoldre diferents enigmes en comerços i entitats (1994).
- Concepció i direcció, amb Jaume Subirana, de la gimcana fotogràfica El Joc del Fotomercè de 1994, 1995 i 1996, per a l'Ajuntament de Barcelona.
- Creació i direcció per a Sono de Una nueva diversión, joc de participació per afavorir les relacions entre els delegats de vendes en una convenció a Sevilla de Hilti, empresa multinacional de maquinària per a la construcció (1995).
- Creació i direcció del Joc de la Cooperació, en el marc de la trobada "Un dia per a l'esperança" (1996 a 2001), per a Intermón Oxfam. La jornada se celebra cada any simultàniament a Barcelona, Madrid i altres vint-i-tantes ciutats d'Espanya.
- Creació de Vés a jugar a la galeria! per a l'Institut de Cultura de Barcelona, El Periódico i Art Barcelona, un joc per recórrer les 15 galeries de l'associació Art Barcelona en el marc de les festes de la Mercè de Barcelona (1996).
- Creació de Dóna'm la clau, un joc per afavorir les relacions entre els joves que viuen a la Vila Universitària de la Universitat Autònoma de Barcelona (1996).
- Creació i direcció de Sant Narcís i les mosques, safari fotogràfic de descoberta de la ciutat de Girona, per a l'empresa Ops Factoria de serveis (2000).
- Creació i direcció d'una gimcana per a una plataforma de set ONG catalanes liderades per Setem, en el marc de la Primera Setmana de Comerç Just de Barcelona (2001). Els 500 participants van conèixer els llocs de Barcelona on es poden adquirir i consumir productes de comerç just.
- Creació, desenvolupament i guió de Mi ciudad en un juego, joc de participació al carrer i a Internet per fomentar l'ús de les biblioteques entre la joventut espanyola per a la Fundación Bertelsmann (2001). El mateix joc és pot jugar en

qualsevol ciutat, sense límit de jugadors, mitjançant un llibre apòcrif de mitjans del segle XIX que recull les memòries d'un antiquari gironí estudiós de la criptografia.

- Creació de El Joc del Fòrum, un joc de descoberta i recorregut pel territori del Fòrum Barcelona 2004. En el joc, els assistents tenien una aproximació a totes les activitats de l'esdeveniment, a través d'una acció lúdica i festiva.
- Creació del joc BCN Museus a gogó (2005), un joc d'equip de descoberta dels museus de Barcelona, adreçat als joves del Campus Ítaca, una iniciativa esplèndida de la UAB per fer conèixer la universitat a estudiants d'últim curs de batxillerat.

Jocs de taula i informàtics

- Adaptació al català, amb Lluís de Yzaguirre, del joc de paraules creuades Scrabble per a Borràs Plana, SA (1990).
- Concepció i realització, amb Màrius Serra, del joc d'enigmes informàtic El cas Nexus, que la Universitat Politècnica de Catalunya va oferir als seus estudiants en la carpeta de matriculació del curs 1991-1992.
- Versió catalana del joc d'aprenentatge i fixació de vocabulari Conector, per a Borràs Plana, SA (1992).
- Concepció i regles d'un joc sobre la recollida de residus per a l'empresa medioambiental La Vola, en el marc de l'Ambibús del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya (1994).
- Assessorament de La cesta de la compra, un joc de tauler de La Vola sobre l'empaquetatge dels productes d'alimentació (1996).
- Creació i desenvolupament de Mou-te!, joc informàtic interactiu que explica els avenços de la xarxa viària de Catalunya al segle XX. Es va instal·lar en l'exposició D'Olot a Catalunya, organitzada per la Generalitat de Catalunya a Olot (1995).
- Concepció, creació i producció dels següents jocs de taula per a Intermón: El Joc del Món (joc satíric de negociació sobre el repartiment del poder al món, 1996); Quin cacau! (joc de cartes per aprendre el comerç just i el consum responsable, 1997); Objectiu: Ginebra (joc de tauler sobre la Marxa mundial contra l'explotació laboral de la infància, 1998); adaptació a una ouera del joc tradicional africà aualé (1999); Aprendre per viure (joc de cartes sobre la vida quotidiana, 2000).
- Concepció i elaboració del joc cultural de preguntes i respostes El juego más listo per al web de Telefónica (1997).
- Creació del joc de tauler Alcorcón es más, amb l'estudi Artimaña, per a l'ajuntament d'Alcorcón, sobre la història recent d'aquesta ciutat (1997).
- Creació i desenvolupament del joc a Internet La UPC i tu, per ensenyar a futurs universitaris els estudis de la Universitat Politècnica de Catalunya (1999).

- Creació i desenvolupament del joc de cartes La pau en acció, basat en la cultura de la pau. Es van realitzar centenars de partides simultànies a les festes de la Mercè 2000, dins de la V Mostra d'Associacions de Barcelona, a la plaça Catalunya (2000).
- Creació i desenvolupament, amb Miquel Sesé, del joc de cartes Toco cotó, sobre la construcció sil·làbica en català (2001).
- Adaptació i desenvolupament del joc per email Un mes abans, jo ja sabia les voltes que donaria el món el març de 2001, en què calia encertar, un mes abans, els personatges que més sortirien a la coberta de La Vanguardia durant els trenta-un dies de març de 2001.
- Creació del joc Cartes deslligades, aparegut en el número 2 del periòdic d'aparició secular La Bugadera, editat per La Magrana (2002).
- Creació, amb Jep Ferret, de El joc de les rajoles, un joc de pavimentació amb les rajoles dissenyades per Antoni Gaudí al passeig de Gràcia de Barcelona (2002).
Més informació a www.gaudipanot.com
- Creació, amb Oriol Ripoll, de Els arregaembolics de les Tres Bessones, un joc de recorregut i memòria per explicar el Fòrum Barcelona 2004 als petits, basat en les aventures de les Tres Bessones i la Bruixa Avorrida (Educa Borrás, 2004).
- Creació, amb Oriol Ripoll, i desenvolupament i direcció, amb Jordi Granell i Ferran Obiols, de Mi amiga vive lejos, pero hablamos a menudo, un joc de relació a Internet per a nens i nenes. El joc va ser una de les aportacions de Colacao al Fòrum Barcelona 2004.
- Adaptació, amb Víctor Farré, de Broc & Troc, un joc de cartes de Dominique Ehrhard. El nou joc, amb el nom de Els encants del Fòrum va ser ofert als treballadors de l'esdeveniment (2004).
- Creació, amb Jep Ferret, de L'aventura dels colors, un joc de memòria per a nens i nenes sobre la importància d'una bona alimentació. El joc participa en una campanya de Cromosoma per a Danone (2004).
- Creació i direcció, amb Jep Ferret, de Què llegeixes, un joc de relació a Internet sobre els llibres i la lectura. El joc forma part de les activitats de l'Any del Llibre i la Lectura i és un gran anunci de les biblioteques públiques de Catalunya (Institució de les Lletres Catalanes, Departament de Cultura, 2005).

Premsa

- Concepció i gestió informàtica del concurs Els Jocs del Tirant, basat en respostes setmanals, per escrit i telefòniques (línia 900), durant sis mesos, a 80 enigmes creats per Jaume Fuster i Màrius Serra, en la campanya de promoció de la revista El Temps, basada en la novel·la Tirant lo Blanc (1990).
- Concepció i elaboració, amb Màrius Serra, d'un joc per etapes, basat en la novel·la Ígur Neblí, de Miquel de Palol, per al diari Avui. Els finalistes del joc, un centenar, varen participar en una gimcana cultural a la seu d'Enciclopèdia Catalana (1994).
- Col·laboracions diverses a El País, Avui, El Temps, Crònica d'Ensenyament.
- Col·laboracions diverses a la revista italiana especialitzada en jocs Un'altra cosa.
- Creació i desenvolupament, amb Jep Ferret, dels jocs del concurs organitzat pel Cercle de Lectors amb motiu del seu quinzè aniversari (2004).
- Documentació per a la sèrie de 141 articles sobre jocs durant el Fòrum Barcelona 2004 a El País.

Llibres

- Concepció i realització dels llibres Barcelona Bar (1989, en un grup dirigit per Eugeni Bofill) i Nits de Bars (1991, amb Àngel Juez). Els dos són guies de bars de Barcelona; a més, el segon és un llibre-joc.
- Concepció i elaboració d'El llibre dels mil noms, per a editorial Proa. A més del diccionari de noms, el llibre inclou un capítol de jocs per posar el nom als fills (1996).
- Concepció i realització del Diccionari Oficial de l' Scrabble en Català, per a Enciclopèdia Catalana, amb Lluís de Yzaguirre (2000).
- Selecció de jocs i realització de continguts de l'agenda 2001 Games Worldwide d'Edicions Hipòtesi.
- Coordinació, amb Daniel Cassany, del monogràfic sobre jocs lingüístics de la revista destinada a mestres de llengua i literatura Articles, d'Editorial Graó (abril 2001).
- Direcció del volum 6 El juego de la Enciclopedia de los padres de hoy, per a Círculo de Lectores (2002).
- Llibre El món en jocs, una història dels millors jocs de tauler de la humanitat, per a RBA i La Magrana (2005).

Altres intervencions

- Concepció i elaboració de continguts de l'exposició itinerant El joc, els jocs (1989, amb l'associació Ludocentre).
- Direcció d'un mòdul d'introducció a la vida econòmica de l'empresa, basat en el joc Business Strategy, per al Centre d'Informació i Assessorament per a Nous Emprenedors, Ajuntament de Barcelona (1990 i 1991, amb Emeteri Frago).
- Programació i direcció dels serveis culturals i de lleure (biblioteca, fonoteca, discoteca, ludoteca i jocs de participació) del Camp Internacional de la Joventut que durant els Jocs Olímpics de Barcelona'92 va allotjar 600 joves de tot el món convidats pel COOB.
- Programació i direcció de diferents espais culturals i d'oci de la Vila Paralímpica, durant els IX Jocs Paralímpics de Barcelona 1992: bar musical, discoteca, espais de joc, recepció d'atletes.
- Fundador, amb Lluís de Yzaguirre, Màrius Serra, Miquel Sesé i Anna M. Genís, del club de Scrabble en català Queimada. Aquest club pioner, fundat el 1992, continua sent la referència per a l'Scrabble en català.
- Professor del curs de postgrau "Educació a través del joc i la joguina" (mòdul "Organització de l'actuació lúdica en diferents contextos"), de la Fundació Pere Tarrés (1998).
- Comissariat, amb Màrius Serra i Miquel Sesé, de l'exposició Lletres en joc. La història dels mots encreuats per al Museu del Joguet de Catalunya a Figueres (2001).
- Concepció de l'acte i redacció del dossier de premsa per a la presentació a Espanya del joc d'èxit mundial Los Colonos de Catán, de Klaus Teuber, per a Devir, editor espanyol del joc (2001).
- Comissariat de l'exposició Juegos del mundo per a l'empresa de fidelització Travel Club (2001). L'exposició, muntada dins d'un tràiler que va recórrer més de vint-i-cinc ciutats espanyoles durant tres mesos, va consistir en l'exhibició de dotze jocs populars de tauler d'arreu del món, mitjançant el propi objecte i un vídeo produït expressament. Així mateix, els assistents podien jugar a cinc jocs

(un medieval espanyol, un coreà, un de Nova Zelanda, un de Costa d'Ivori i un creat especialment per a l'exposició) en ordinadors amb pantalla tàctil.

- Membre del jurat del 1r i 2n concursos de creació de jocs de la fira Jocjoc de Tona (2002 i 2003).
- Concepció, creació i direcció de l'àmbit del joc al Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004. El meu treball ha consistit a situar el joc, com a fenomen social i com bellíssim exemple de diversitat cultural, en el nucli d'activitats de l'esdeveniment, més enllà d'una activitat merament infantil: des d'espais de jocs de tot al món fins a un joc de recorregut pel recinte; des del fitxatge de Bruno Faidutti, un dels millors creadors mundials per al joc oficial del Fòrum fins als jòquers, animadors de carrer amb una maleta plena de jocs tradicionals d'arreu; des d'un joc per als treballadors del Fòrum fins a jocs informàtics (2002 a 2004). Més informació a <http://www.barcelona2004.org/cat/eventos/juegos/>
- Comissariat de l'exposició Tot és per tocar, una proposta de jocs, no únicament per veure sinó per aprendre, tocar i jugar, al Museu del Joguet de Catalunya (2004).
- Comissariat de l'exposició Més de 100 jocs indispensables, una proposta amb els millors jocs de tauler de la història, amb un racó per jugar-los, un espai d'homenatge als millors autors de jocs del segle XX i un altre amb alguns dels llibres sobre jocs més importants (2005).
- Membre del jurat del 25è concurs de creació de jocs de Boulogne-Billancourt (França), el concurs de més prestigi a Europa (2005).
- Creació dels guions del concurs de Barcelona Televisió Tot B (2005).
- Col·laborador del programa De 4 a 7 amb Xavier Graset de Catalunya Ràdio, amb una secció setmanal de jocs.

Documentació i ludoteca

- 2.100 llibres sobre jocs.
- 900 revistes sobre jocs.
- 900 jocs de cartes.
- 2.400 jocs de taula.

Oriol Comas i Coma

Josep Anselm Clavé, 4, 1r 1^a

08002 Barcelona

Tel/Fax 93 302 45 69

Mòbil 615 92 42 74

Email oriol@comascoma.com

Web www.comascoma.com